

зганьбилосся зрадою, чи спокусилосся оманною, чи здалося зневірі, – вони так само золотавітимуть: і сосна, і липа, і береза, – і ми зможемо завжди повернутися до них, до їхнього незнецінюваного золота.

Так добре, що його не треба знервовано замикати в сейфі, що над ним не скнітимуть у підземеллях засліплені страждальці, що воно не

запалить серце вогнем жадоби і не підштовхне сестру позаздрити сестрі, а брата вбити брата, – воно підкаже нам, що слід пам'ятати про важливість зникомості і непроминальності, засвідчить зв'язок легкості (але не легководухості) і легчості, і буде знаком, символом, талісманом, але не тягарем, – це живе вічнооновлюване золото.

Микола ШАКІН – сучасний український письменник, науковець, громадський діяч, меценат, засновник Всеукраїнської літературно-мистецької і краєзнавчої премії імені Петра Василенка (2013).

Народився 22 травня 1952 року в багатодітній родині колгоспників у селі Петрівка Шевченківського району на Харківщині. Трудову діяльність розпочав 1969 року – завідувачем бібліотеки в Петрівському сільському клубі. Служив у війську. Закінчив Харківський інститут механізації та електрифікації сільського господарства (1977), Академію державного управління при Президентові України (2001), став кандидатом технічних наук, магістром державного управління, знаним дослідником, автором 41 винаходу, захищеного авторськими свідоцтвами і патентами, понад 70 технічних, правових, краєзнавчих наукових праць, опублікованих в Україні та за кордоном. Працював за фахом, а також на комсомольсько-партійній і виробничо-господарській роботі на керівних посадах в обласних структурах Харківщини.

Друкувався в газетах та часописах Харківщини. Співавтор двох окремих книжкових видань: «Еліта країни» (т. 1) та «Хлібороб – Іван Шакін»,

підготував до друку книги: «Відлуння Слобожанського жайвора», «Перлинний слід журавлики» та «Митці Печенізького краю».

Микола Шакін – «Видатний випускник ХІМЕСГ – ХНТУСГ імені Петра Василенка», член Національної спілки краєзнавців України, член Спілки археологів України, почесний член Харківської письменницької організації Національної спілки письменників України, художник (має понад 600 робіт), автор ідеї та виконавець 15 проектів увічнення пам'яті видатних людей Слобожанщини у вигляді меморіальних дощок.

КРИТ-САДІВНИК

Казка

Водному селі жили собі чоловік та жінка. Чоловік опікувався господарством: були в нього кури, качки, гуси та кролі, була ще й коза з козенятами... А жінка з ранньої весни до пізньої осені поралася на городі та біля плити. Рано-вранці зварить їсти – і мерщій на город. Поле цілісінський день, доки сонце не зайде. На її городі не було жодної бур'янинки. Рядочки картоплі рівненько посаджені вздовж городу. Ближче до подвір'я – рядочки цибулі. А посеред городу латочка сіріє, немов рядно, – то баштан: кавунці, дині. Далі – морква. За морквою викинули зелену гичку буряки. Там, поруч із межею, розпустили свої вуса огірки. Неподалік він них, мов солдати, стоять помідори. Збоку розклала своє широке листя капуста. А в капусту врізалися гарбузи... Уздовж стежки, яка біжить через усе це рослинне царство, жінка посадила багато квітів. Вона просто обожноє квіти.

Було, висадить зернятко – і чекає його сходу. Зернятко зійде зеленим стебельцем, жінка його поливає, піклується про нього. А як з того стебельця розквітне ще й квіточка – то милується та радіє, мов мала дитина...

Першими почали квітнути тюльпани. Вони переливалися різними кольорами: жовтим, червоним, рожевим, фіолетовим. Одні тюльпани цвіли, другі опадали, а треті тільки пуп'янки викидали. Поміж тюльпанів вилазили з-під землі й інші квіти: кручені паничі, чорнобривці, лілії.

Та якогось дня жінка помітила, що з квітами коїться щось неладне. Раніше стрункі, мов солдатики, тепер вони похилилися до землі. Навіть стебла з нерозквітлим пуп'янком полягли і зів'яли. Жінка пожалілася чоловікові:

– Щось із моїми квітами діється. Лежать майже всі на землі.

А той відповів:

– Мабуть, потрібно поливати.

Пішли вони вдвох подивитися на пригоду. Чоловік узяв квітку із землі, а вона начебто відламана від самого кореня. Так одну підняв, другу, третю, четверту... Всі стебла однаково відломлені від цибулини. Жінка почала розгортати землю в тому місці, де повинна бути цибулина. Глибоко розгорнула, проте цибулини не було...

– Чоловіче, цибульок від тюльпану немає в землі, – каже жінка.

– А де ж вони поділися? – запитав чоловік.

– А я звідкіля можу знати?!

Чоловік і собі почав розгортати землю, де повинні були рости цибульки, але даремно. Аж ось в одному місці рука його провалилася мало не по лікоть.

– Ой лишенько! – злякалася за господаря дружина.

Та чоловік легко визволився із земляного полону.

– Це нора, – промовив він. – І нора ця – кротяча.

– Ти, чоловіче, впіймай того крота, бо він наробить нам немало лиха.

Чоловік узяв лопату і почав розкопувати горбики землі, які нагорнув кріт. Що не розкопає, а кріт знову нагорне, що не розкопає, а він знову нагорне. І так цілісіньке літо намагався чоловік зловити крота-шкідника, а все марно: кріт продовжував рити свої нори і красти з господарського городу все, що траплялося йому.

Настав час копати картоплю. Пішли чоловік із дружиною на город. Чоловік що не викопав кущ картоплі, а там тільки стебла – бульби немає. А якщо є, то ледь не з горошину або з ліщиновий горіх.

– І в картоплі кріт погосподарював, – бідкається жінка. – Що ж ми будемо взимку їсти?

– Не знаю, що будемо їсти ми, а кріт буде їсти нашу з тобою картоплю, – заклопотано відповів чоловік.

Із лихом навпіл набрали кілька мішків картоплі. Потім узялися до буряків. Але і з буряками та сама історія, що й із картоплею. По півплоду понад'їдав кріт. А місцями і цілі позабирав. Залишив тільки пожовклу гичку.

– Що ж будуть їсти мої кролі взимку?! – нарікає вже чоловік. – Це ж як буряки перепсував!..

– Не знаю, що будуть їсти твої кролі, а кріт буде їсти картоплю, а буряками заїдати, – з досадою відповіла дружина.

...Настала зима. Вона того року була ранньою та затяжною. Снігу накидало до самого даху. Тріщали надворі суворі морози. Ледве перезимували чоловік із дружиною. Ледь вистачило їм картоплі на зиму. А кролям буряків не вистачило, – кукурудзою та вівсом підгодовував їх чоловік.

А що ж кріт? Він-то почувавсь узимку дуже добре. Їжі було вдосталь. Усю зиму їв картоплю та буряками заїдав. Друзям-кротам роздавав. Навіть і лишок зостався. А ось цибульки від тюльпанів виявилися неїстівними. Скуштував одну, то так плювався, ще й лаяв господарів, що насадили неїстівного. Взяв і відклав цибульки, щоб весною викинути їх геть із нори.

...Прийшла весна. Усе живе почало прокидатися від зимового сну. Прокинувся від зимівлі і кріт. Почав вигрібати непотріб зі свого сховища. Дійшла черга й до цибульок... Одну ближче викинув, другу – далі, а третю – ще далі. Із залишками картоплі так само вчинив: порозтягував їх довкіл нори.

Із весною й жінка заспішила на город. Дивиться: потяглись угору її квіти, деякі й квітнути почали. І трава біля городу добре підросла. Тож чоловік говорить дружині:

– Піду кроликам нарву молоденького зела.

Він узяв мішок і рушив межею. За городом росли великі кущі тернику. Там і став рвати траву. Коли ж бачить кротячий горбик землі нагорнутий. А на тім горбику – розквітлий жовтий тюльпан! Нарвав він трави вдосталь і пішов додому. Підходить до подвір'я – такий же тюльпан, як і біля тернику.

– Жінко! Жінко! – гукав він дружину.

– Що там трапилось, чоловіче?

– А йди-но сюди!

Жінка, не поспішаючи, підійшла до свого подружжя.

– Я біля тернику бачив таку самісіньку квітку, як оця, – вказав він рукою на жовтий тюльпан.

– Та не може такого бути. Де б йому там узятися? – не повірила дружина.

– Я бачив своїми очима.

– Тобі завжди щось видається, – відмахнулася.

А в самої та квітка не йде з ума. Як би вона могла там вирости? Це ж не дика квітка, а культурна. Її треба саджати, доглядати за нею. Кортить їй таки подивитися, пересвідчитися, але сама боїться йти до терну. Пішли разом із чоловіком.

– Ось, поглянь, – указав чоловік на кротову купину.

Жінка аж очам не повірила. Справді виріс жовтий тюльпан. А потім ще розглянулася навсібіч – і узріла диво. Скрізь по городі попроростали тюльпани, які зникли минулоріч. А між ними вже почала пробиватися й картопля.

– От який у нас кріт-садівник!.. – лагідно мовила жінка.